

ISM

Pridėtinė vertė grįstas išorinis mokyklų vertinimas

Prof. Dr Modestas Gelbūda

ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas

VŠĮ Švietimo Inovacijų Partneriai steigėjas

2025m. Gruodžio 9 d.

- ▶ Vertės visuomenei modelis
- ▶ Mokyklos vertė ir ugdymo kokybės indikatorius - mokinių potencialo puoselėjimas
- ▶ Tyrimų duomenys indikuojantys mokyklų kuriame vertę
- ▶ Danijos pridėtinės vertės išorinio vertinimo modelis
- ▶ Šio modelio vertė visuomenei

Vertės visuomenei (Faulkner and Kaufman, 2017)

► Teigiamo poveikio visuomenei kūrimas

- Socialinėje srityje
- Ekonomikoje
- Aplinkosaugos srityje
- Švietimo sektoriuje
- Kitose srityse

Pasitikėjimas ir legitimumas

Pasitikėjimas Valstybės

įstaigomis

Skaidrūs ir teisingumu

grįsti procesai

Veiklos suvokiamos kaip teisėtos (legitimios)

Teikiamų paslaugų kokybė

Klientų pasitenkinimas

Reagavimas į klientų poreikius (jautrumas)

Tinkamas piliečių įtraukimas

Prieinamumas

Patogumas

Efektyvumas

Vertė už pinigus

Minimali biurokratija

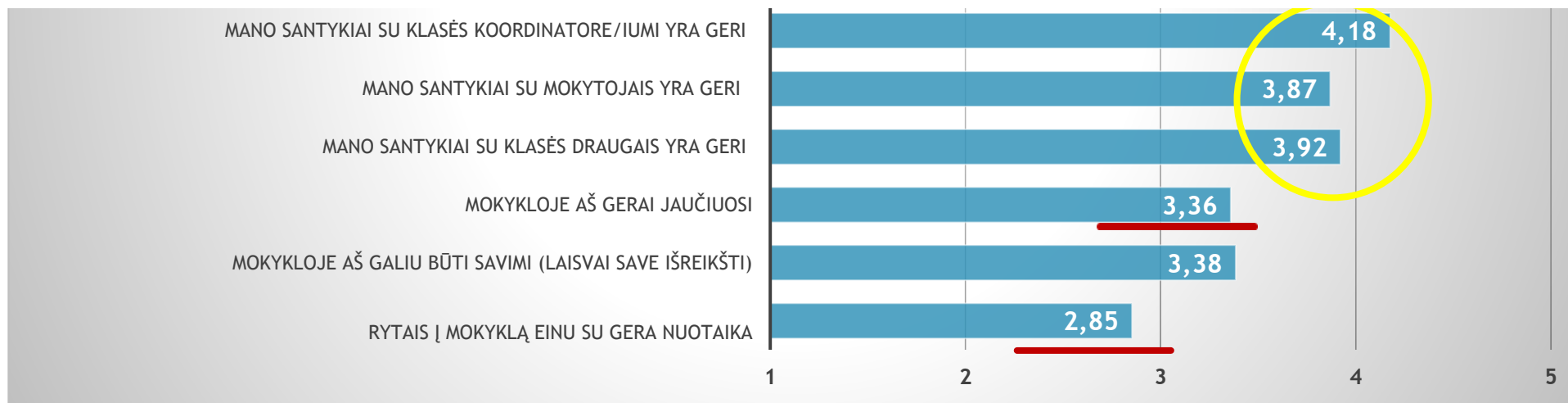
Teikiamos naudos yra didesnės už išlaidas

Mokyklos yra dėl moksleivių, tad svarbus moksleivių balsas

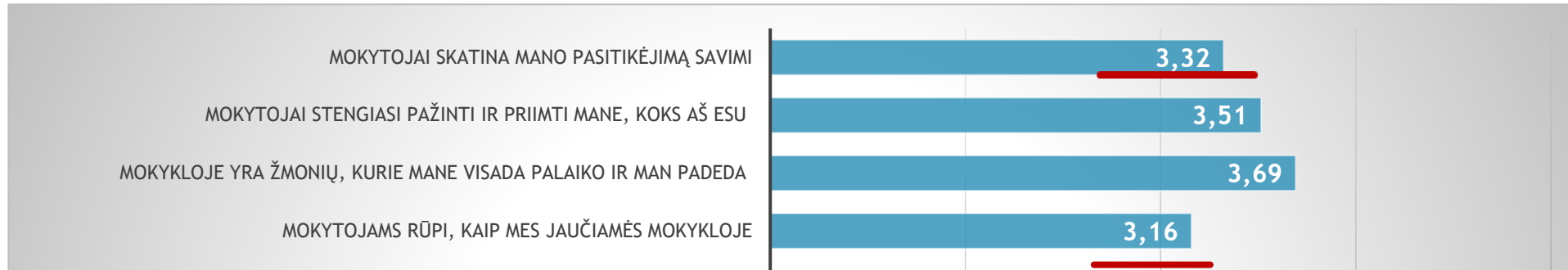
Moksleivių tyrimo rezultatai

Daugiau **1402** mokinių:
5-8 ir 9-12 klasių

Mokinių socialinė emocinė gerovė mokyklose skaleje nuo 1 iki 5

Socialinė emocinė gerovė mokyklose skalėje nuo 1 iki 5

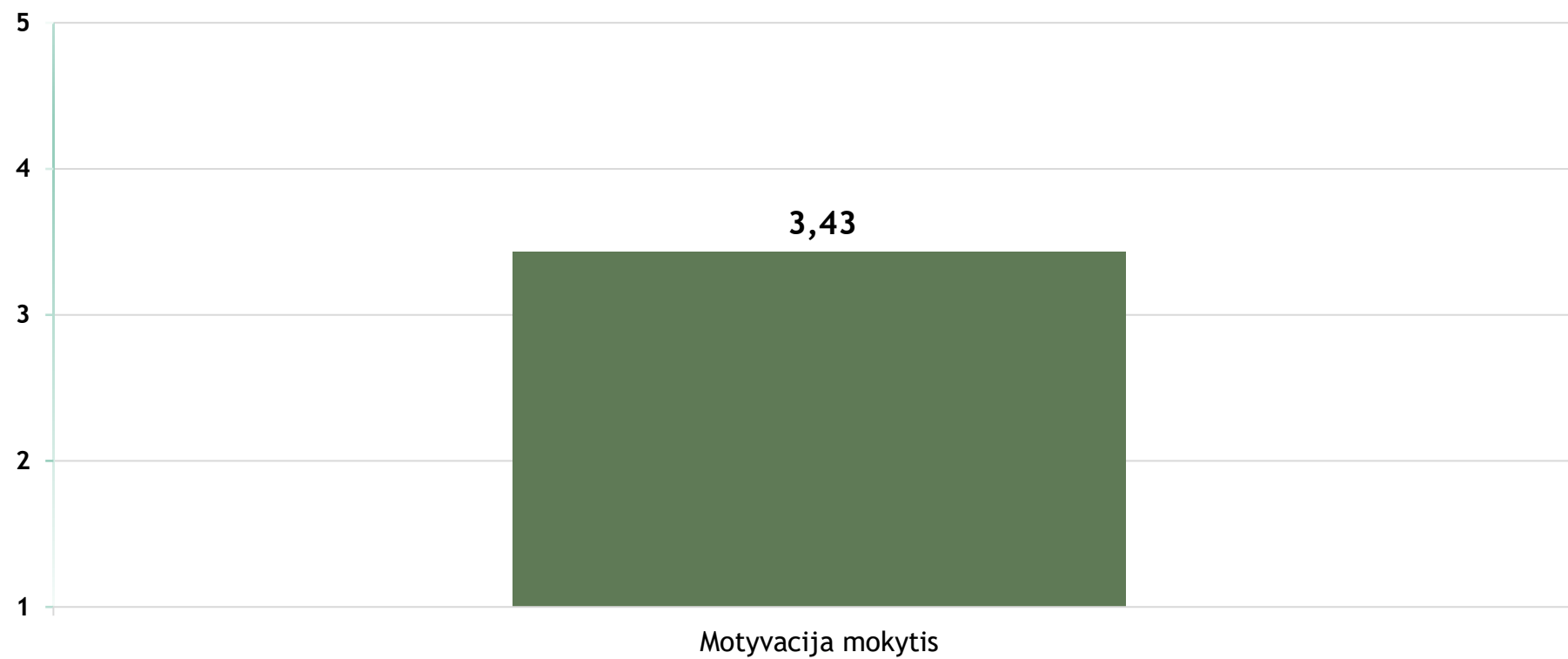
Išvada. Santykiai geri, bet į mokyklą eiti nenori

- Santykiai su klasės vadovu, mokytojais ir klasė draugais yra **geri**, bet rytais į mokyklą mokiniai eiti nenori.

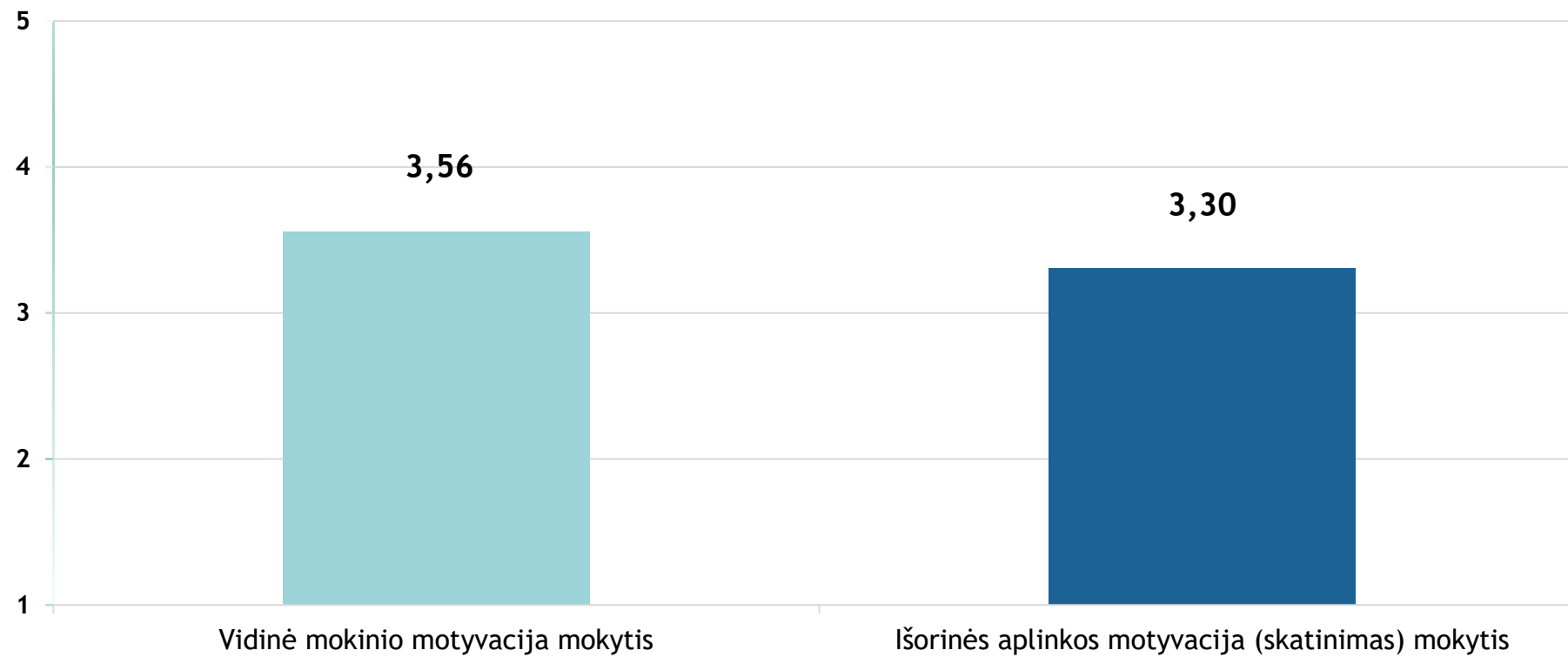
Moksleivių tyrimai indikuoja priežastis:

- Mokytojai per mažai skatina moksleivių pasitikėjimą savimi.
- Mokytojams per mažai rūpi, kaip moksleiviai jaučiasi.
- Mokiniai nepakankamai gali save išreikšti mokykloje.
- Mokiniai nepakankamai gerai jaučiasi mokykloje.

Motyvacija mokytis bendras vidurkis

Vidinė ir išorinė motyvacija mokytis

Išvada. Mokiniamis nereikia moralų...

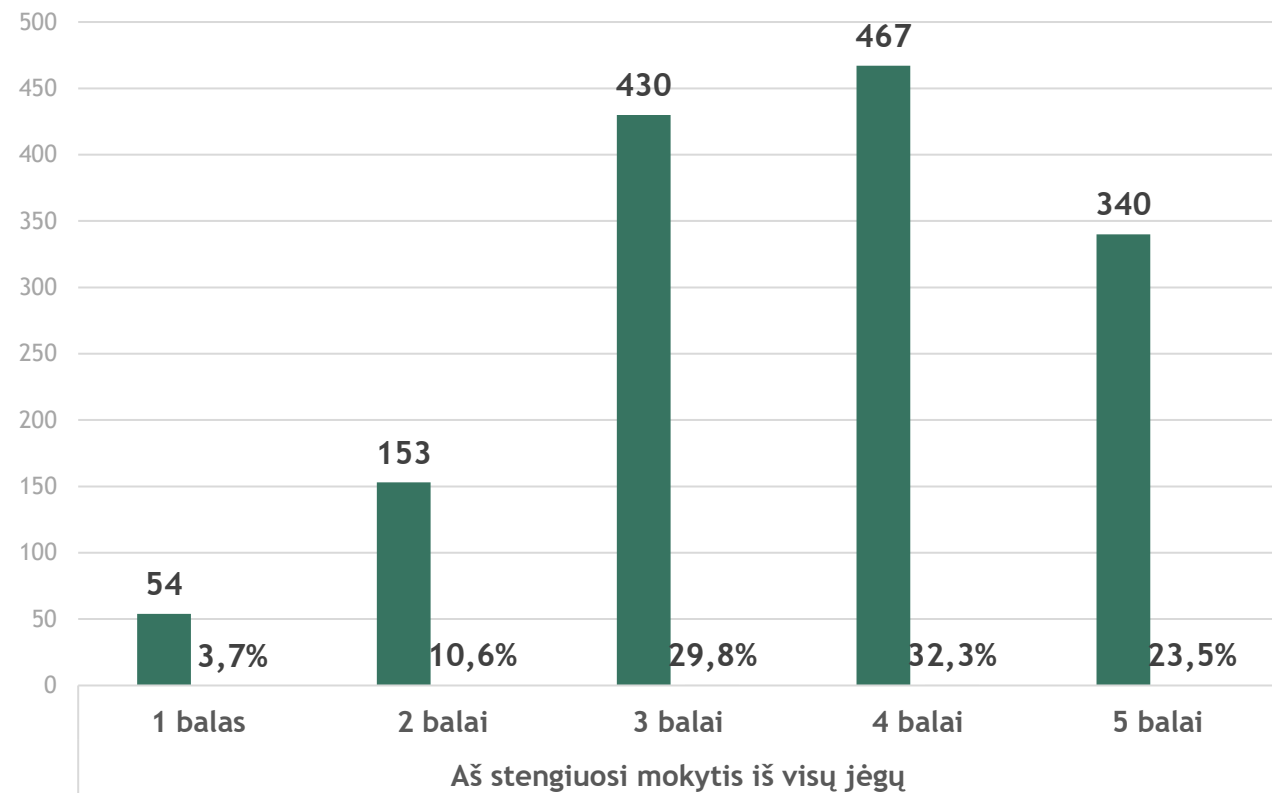
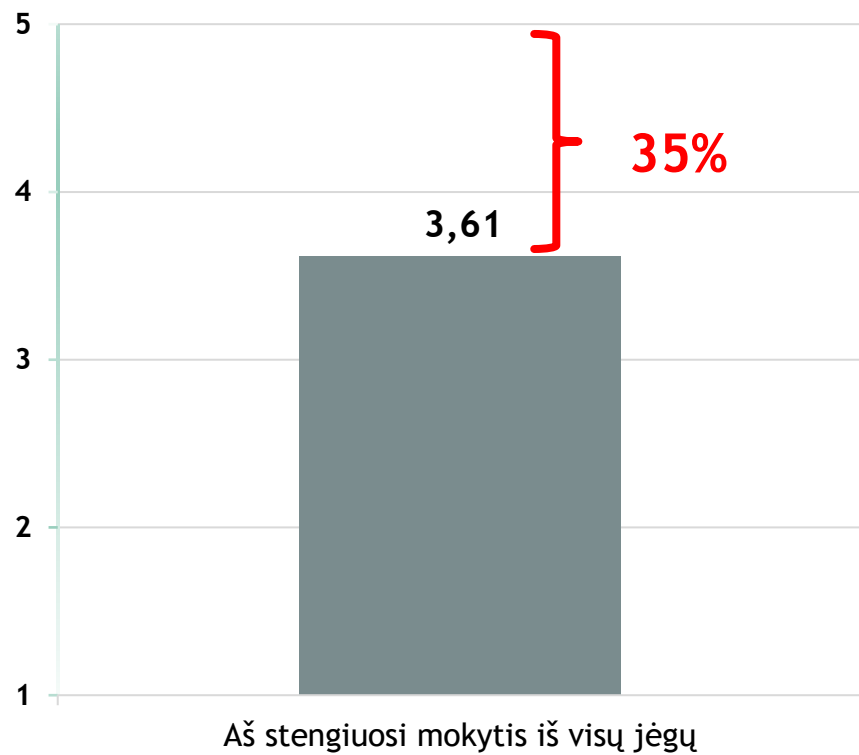
- ▶ **Mokiniai supranta**, kad gerai mokytis jiems yra svarbu dėl jų pačių ateities
- ▶ Jiems nereikia moralų šia tema.
- ▶ Jiems reikia sukurti sąlygas, kurios skatintų gerai mokytis
 - ▶ Kaip krepšinyje, treneriai turi sukurti sąlygas tobulėti ir situacijas aikštelėje, kad jie atsiskleistų. Tam jie turi sistemas.
- ▶ Akivaizdu, kad to supratimo, kaip sukurti sistemines sąlygas mokinių tobulėjimui, kažkiek trūksta.
- ▶ Mokytojai turi bent dalinai žemus lūkesčius, kai tuo tarpu yra kritinis sėkmės faktorius (angl. high expectations)
- ▶ Nėra komandinių tikslų, nėra ir tarpusavio skatinimo ir paraginimo gerai mokytis - nėra komandinės dvasios.

Išvada. Tėvams rūpi labiau nei galvojame

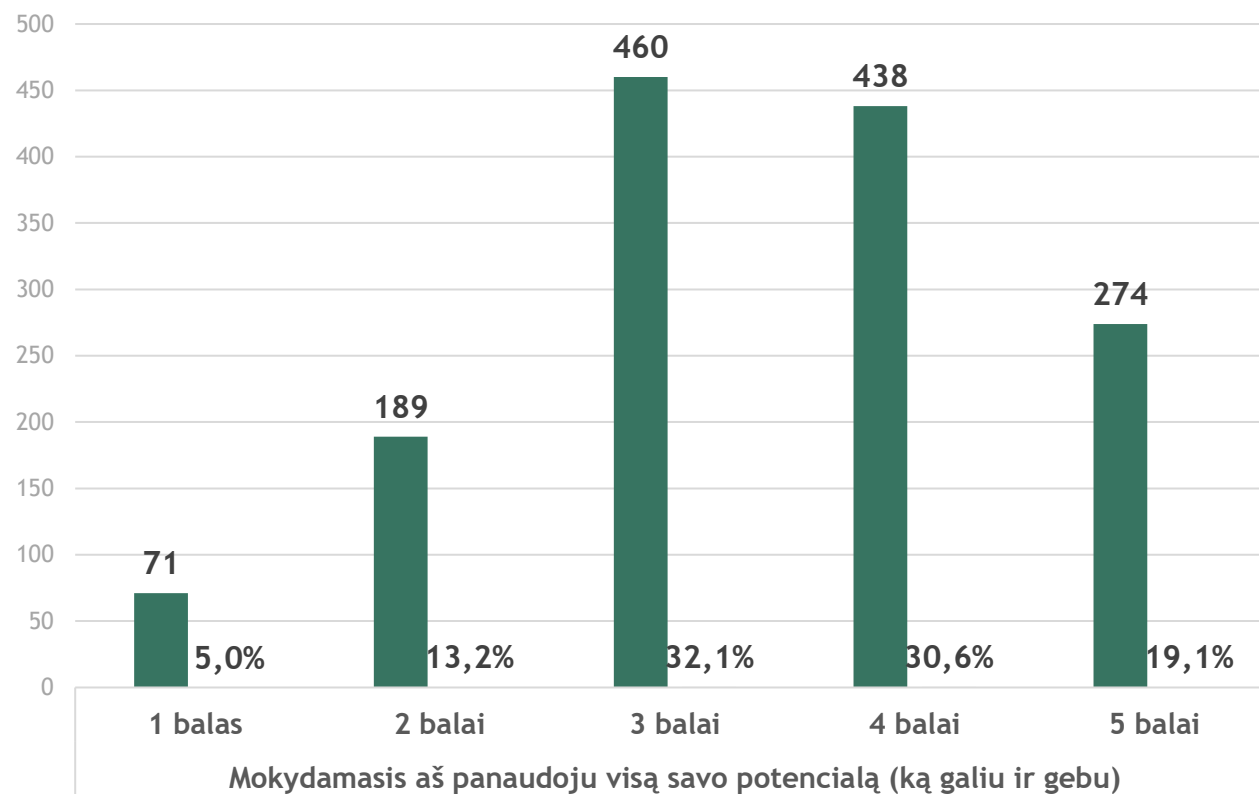
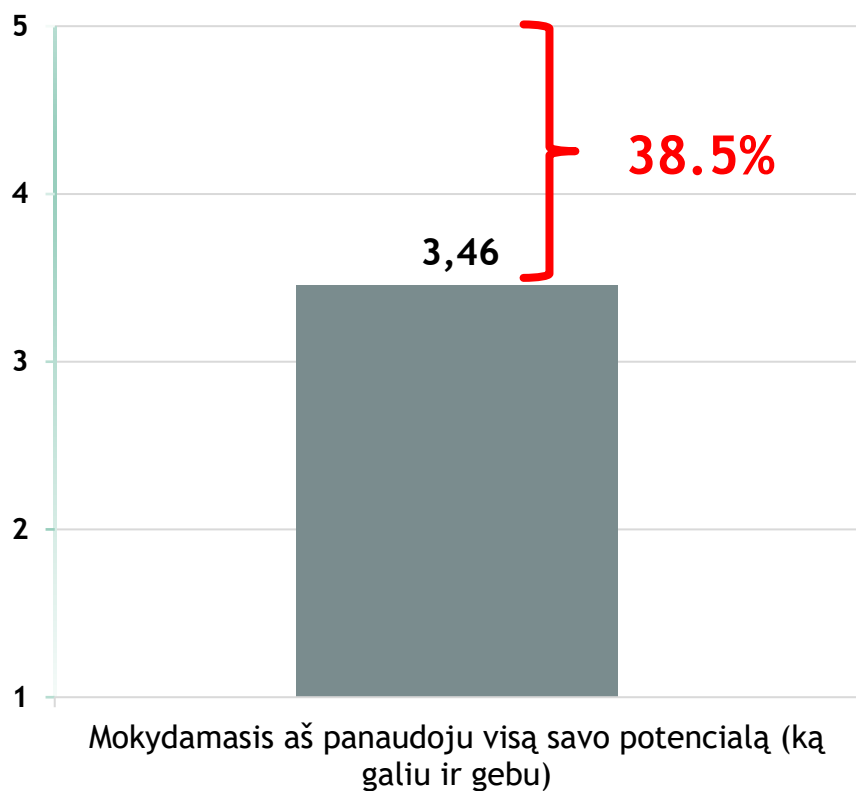
- ▶ Mokytojai dažnai teigia, kad tėvai ir globėjai yra abejingi mokinių mokinių pasiekimams ir motyvacijai.
 - ▶ *Šis tyrimas teigia priešingai: mokiniai labai aukštai vertina tėvų motyvaciją (arba paspaudimą).*
- ▶ Mokiniai sako, kad jiems nepakankamai patinka pats ugdymo procesas.
- ▶ Mokiniai teigia, kad mokytojai nepakankamai įkvepia gerai mokytis, ir kad mokytis nėra įdomu.

Mokinių pastangos ir potencialas

„Aš stengiuosi mokytis iš visų jėgų“

„Mokymasis aš panaudoju visą savo potencialą (ką galiu ir gebu)“

Danijos pridėtinės vertės grindžiamas mokyklų vertinimas

- sukurtas Danijos mokslininkų
- taikomas nuo 2005 metų ir nuolat tobulinamas
- taikomas visuomenėje su stipriu kritiniu mąstymu

Pridėtinės vertės formulė

**Realūs mokyklos
pasiekimai**
matuojami
valstybinių
egzaminų
rezultatais

—

**Laukiami
mokyklos
pasiekimai,**
suskaičiuoti
remiantis socio-
ekonominiais
faktoriais (angl.
expected results)

=

**Mokyklos
pridėtinė vertė**
(ji gali būti
teigiama,
neigiama arba
lygi nuliui)

Socio-ekonominiai mokinių faktoriai: pavyzdžiai

- Mokinio lytis
- Amžius
- Tėvų aukščiausias išsilavinimas
- Tėvų statusas darbo rinkoje
- Bendros tėvų pajamos
- Tėvų nedarbo lygis (parents' unemployment rate)
- Šeimos tipas
- Vaikų skaičius šeimoje ir kuris vaikas šeimoje
- Kiti faktoriai

Išorinis mokyklų vertinimas: vertinimas pagal rezultatą, o ne proceso kontrolę ar vidinį patikrinimą

- ▶ Vertinimas be vizitų... ir daug popierių
- ▶ Atsižvelgia į tai, iš kokių šeimų ir socialinių bei ekonominių sąlygų moksleiviai ateina
- ▶ Atskleidžia tikrąjį mokyklos indėlį į mokinio tobulėjimą.

Laukiami pasiekimai yra lyginami su privalomų valstybinių egzaminų rezultatais

2007-2010	2008-2011	2009-2012	2010-2013	2011-2014	2012-2015	2013 - 2016	2014-2017	2015-2018	2016-2019
0.00	- 0,2	- 0,3	-0,3	0,0	+ 0,2	+ 0,5	+1.0	+0.8	+0.6

McKinsey (2015m) tyrimo išvada: mokyklų įtaka

- ▶ Mokinių mąstysena (angl. mindset) suderinta su įpročiais, išreiškiančiais tą mąstyseną, lemia **37%** mokinio pasiekimų, matuojamų PISA rezultatais.
- ▶ Mokinių mąstysena (angl. mindset) suderinta su įpročiais, išreiškiančiais tą mąstyseną, turi **tris kartus** didesnę poveikį mokinių pasiekimams nei situacija šeimose ir kiti socialiniai ekonominiai mokinio faktoriai (**12%**).

Kitos dvi dimensijos išorinio vertinimo sritys

- ▶ Mokyklos pridėtinė vertė
- ▶ Mokinių socialinė emocinė gerovė (Danija ir kitos šalys turi puikų instrumentą)
- ▶ Mokyklos suteikiami 21 amžiui būtini įgūdžiai (asmenybės ugtis)
 - ▶ Kokių ir koku laipsniu mokyklos suteikia (ugdo) mokiniams 21 amžiuje gyventi ir dirbti reikalingus įgūdžius.

Vertės visuomenei (Faulkner and Kaufman, 2017)

▶ Teigiamo poveikio visuomenei kūrimas

- ▶ Socialinėje srityje
- ▶ Ekonomikoje
- ▶ Aplinkosaugos srityje
- ▶ Švietimo sektoriuje
- ▶ Kitose srityse

Pasitikėjimas ir legitimumas

Pasitikėjimas Valstybės

įstaigomis

Skaidrūs ir teisingumu

grįsti procesai

Veiklos suvokiamos kaip teisėtos (legitimios)

Teikiamų paslaugų kokybė

Klientų pasitenkinimas

Reagavimas į klientų poreikius (jautrumas)

Tinkamas piliečių įtraukimas

Prieinamumas

Patogumas

Efektyvumas

Vertė už pinigus

Minimali biurokratija

Teikiamos naudos yra didesnės už išlaidas

Kodėl „mokyklos pridėtinės vertės“ vertinimo modelis kuria vertę visuomenei

- ▶ **Teigiamas pokytis visuomenėje.** Mokyklos bus tiesiogiai suinteresuotos siekti ir jos dalis jų padidins mokyklų kuriamą vertę. Neliks galimybės dangstyti, kad vaikai „silpni“.
- ▶ **Patikėjimas ir legitimumas.** Vertinimo modelis skaidrus, sukurtas Danijos mokslininkų, patikimas. Remiasi objektyviais duomenimis iš valstybės registrų. Jis visuotinis - nėra subjektyvios atrankos, kurias mokyklas vertinti, ar vertintojai gerai atliko darbą.
- ▶ **Paslaugos kokybė.** Išvengia vertinimo subjektyvumo, taupo laiką, ir nekuria neigiamų emocijų vertinimo metu. Įgalina pačias mokyklas ieškoti būdų, kaip gerinti situaciją. Įvertina visas mokyklas.
- ▶ **Efektyvumas.** Taupo lėšas
 - ▶ modelio adaptavimo etape
 - ▶ modelio taikymo etape, nes daug procesų būtų skaitmenizuojami ir automatizuojami

Šios vertinimo sistemos autoriai man patvirtino, kad yra pasiruošę bendradarbiauti adaptuojant šią sistemą Lietuvai.

Ačiū už dėmesį